
Stalo se před časem - upálení Jana Palacha

Stalo se před časem - upálení Jana Palacha

17.1.2009, 12:05, pořad: Týden v regionech - Praha

Petr SOJKA, redaktor

Na tomto místě začala šestnáctého ledna 1969 poslední vlna odporu Čechů a Slováků proti okupaci státy Varšavské smlouvy a proti plíživé normalizaci. Hrdinský a zároveň zoufalý čin jednadvacetiletého studenta pražské filozofické fakulty Jana Palacha nadlouho naposledy semknul lidi do jednoho šiku. Živá pochodeň číslo jedna nemohla nezapůsobit. Jan Palach dobrovolně odmítl slovy mnoha tehdy vylepovaných plakátů život na kolenou a zvolil smrt ve stoje.

Dana KYNDROVÁ, kurátorka výstavy o Janu Palachovi

Myslím si, že to je důležitý připomínat, jo. Je to jeden z mezníků naší historie, na který můžeme být hrdý a myslím si, že to poselství toho činu není v tom, že se půjdeme upalovat nebo dělat nějaké dramatická gesta, ale já mám i motto celého toho projektu i na výstavě, poslední slova Jana Palacha: "člověk musí bojovat proti zlu, na které právě stačí."

Petr SOJKA, redaktor

Právě Dana Kyndrová je kurátorkou výstavy, která připomíná několik dní od činu Jana Palacha přes jeho bolestivou smrt na popáleninovém oddělení vinohradské nemocnice o tři dny později až po estébácké znovunabytí sebevědomí, kdy začali zasahovat proti demonstrantům na Václavském náměstí.

Dana KYNDROVÁ, kurátorka výstavy o Janu Palachovi

Osmadvacátého ledna v podstatě tam udělali takzvanou sadovou úpravu pomníku, to znamená, byla tam navezena hlína a byly tam daný stromky, aby lidi nemohli k tomu pomníku, takže to je tady na té výstavě a pak je tam ještě, pak tady máme ještě soubor fotografií Mirka Hucka z pohřbu Jana Zajíce, kterému už bylo tedy znemožněno, aby se ten pohřeb konal v Praze, i když si to přál, že jo, takže to jsou fotografie z třetího března roku šedesát devět, který byly vyfoceny ve Vítkově.

Petr SOJKA, redaktor

V ambitu kláštera Bratří františkánů na Jungmannově náměstí je až do konce února vystaveno několik set snímků sedmadvaceti předních fotografů šedesátých let. Stísněná atmosféra tehdejší doby sálá z nich i po čtyřiceti letech. Vystaven tu je i tenhle unikátní záběr hladovkáře Jana Zajíce. Autor fotografie Bohumil Dobrovolský nemohl tušit, že právě pořídil jeden z posledních snímků pochodeň číslo dvě. Výstavu dobových fotografií doplnil i sochař Jiří Sozanský. Nejen výňatky ze svazku, který si StB po šestnáctém lednu založila na Jana Palacha, umístil sem i svou plastiku, která vznikla pod vlivem tehdejší atmosféry.

Jiří SOZANSKÝ, sochař

Ta plastika není přímou reflexí Jana Palacha, ale je takovou reflexí toho, co já jsem si celej život musel nést jako životní zkušenost a vlastně určitý trauma, když mám být úplně upřímněj, kterýho jsem se nikdy nezbavil a mám dojem, že celá moje generace se musela prostě vyrovnávat s podobným tématem.

Petr SOJKA, redaktor

Česká televize odvysílala ve čtvrtek unikátní dokument o Janu Palachovi. Jeho spoluautor Ivan Biel je přesvědčen, že o tomto novodobém hrdinovi současní mladí Češi téměř nic neví.

Ivan BIEL, spoluautor filmu Poselství Jana Palacha

Já jsem žil dlouhou dobu ve Velké Británii a musím vám říct, že studenti tam ve Velké Británii věděli o Palachovi zřejmě více než studenti tady v České republice. Je to vina vzdělání, je to vina výuky a myslím si, že je to vina také pocitu viny, že lidé neradi mluví o tomto činu.

Petr SOJKA, redaktor

Důkazem, že Palachova smrt nebyla zbytečná, se staly události o dvacet let později. Několikadenní vlna demonstrací zvaná Palachův týden znamenala v lednu 1989 skutečný začátek konce totalitního režimu v Československu. Petr Sojka, Česká televize.